

OCENA WYKORZYSTANIA FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ DO KOŃCA GRUDNIA 2012 r. W REGIONIE ŁÓDZKIM



Opracowanie wykonano

**w BIURZE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁODZI -
w REGIONALNYM OBSERWATORIUM TERYTORIALNYM WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO**

Dyrektor – EWA PATURALSKA - NOWAK

KIEROWNIK:

ANNA SZYMAŃSKA

ZESPÓŁ AUTORSKI:

LUCYNA CICHOCKA

MAŁGORZATA GLEKNER

MAŁGORZATA JURA

ALEKSANDRA STRZELCZYK

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
2. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	6
3. PROGRAMY OPERACYJNE REALIZOWANE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	7
3.1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	15
3.2. PROGRAM OPERACYJNY INNOWACYJNA GOSPODARKA	20
3.3. PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI	25
3.4. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY	30
3.5. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	35
4. PLANOWANE DZIAŁANIA W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH	53

1. WPROWADZENIE

Poprzez fundusze europejskie Unia Europejska w ramach Polityki Spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa udostępnia środki finansowe na rozwój gospodarczy, regionalny i społeczny krajów członkowskich.

Na okres 2007-2013 stworzone zostały **dwa fundusze strukturalne: Europejski Fundusz Społeczny (EFS)** oraz **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)**.

Oprócz powyższych funduszy strukturalnych powstały **dwa fundusze rozwoju: Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)** oraz **Europejski Fundusz Rybacki (EFR)**, które zostały włączone odpowiednio do Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa UE.

Ze względu na to, że fundusze: rolny i rybacki na okres 2007-2013 nie podlegają polityce spójności UE, nie zaliczono ich do funduszy strukturalnych.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest instrumentem europejskiej polityki spójności, ukierunkowanym na rozwój potencjału społecznego w krajach członkowskich. Z puli środków EFS finansowane są projekty o charakterze informacyjnym, doradczym, szkoleniowym i integracyjnym mające na celu wzrost zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości (głównie: aktywizacja osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo), zapobieganie dyskryminacji społecznej i na rynku pracy (wyrównywanie szans zawodowych kobiet i mężczyzn, integracja społeczno-zawodowa emigrantów, osób wykluczonych i osób niepełnosprawnych), poprawę warunków pracy (np. nowatorskie rozwiązania organizacyjne), podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób pracujących (szkolenia specjalizacyjne, programy nauki przez całe życie), poprawę systemu edukacji (reforma systemów kształcenia, rozwój alternatywnych form szkolnictwa), wspieranie budowy i rozwoju struktur publiczno-administracyjnych (głównie: wdrażanie tzw. zasad dobrego rządzenia)

Środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) przeznaczone dla Polski dostępne są w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) jest instrumentem europejskiej polityki spójności, ukierunkowanym na rozwój potencjału społeczno-gospodarczego krajów członkowskich oraz poszczególnych (przede wszystkim słabszych ekonomicznie) regionów Unii Europejskiej. Z puli środków EFRR finansowane są projekty, mające na celu zwiększanie zatrudnienia (tu: tworzenie i ochrona stałych miejsc pracy), rozwój przedsiębiorczości (tu: wspieranie inicjatyw samodzielnej i zbiorowej działalności gospodarczej), rozbudowę infrastruktury (tu: inwestycje w zakresie transportu, telekomunikacji i energii), wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej (tu: modernizacja przemysłu, wspieranie nowych technologii produkcyjnych, różnicowanie obszarów gospodarczych), poprawę ochrony środowiska (tu: wprowadzanie ekologicznych rozwiązań w dziedzinie produkcji i usług), aktywizację współpracy pomiędzy sąsiednimi regionami państw

członkowskich, a także pomoc techniczną w zakresie lepszego wdrażania dotacji na poziomie krajowym i regionalnym.

Środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) przeznaczone dla Polski dostępne są w ramach następujących programów:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIS)
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG)
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych dla województw (RPO)
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PORPW)
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna (POPT)
- Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej (POEWT)

Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) jest instrumentem Wspólnej Polityki Rolnej UE, ukierunkowanym na wsparcie regionów krajów członkowskich o strukturze typowo rolniczej. Z puli środków EFRROW finansowane są projekty, mające na celu zrównoważony rozwój sektorów rolnictwa i leśnictwa, poprawę konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej, wzrost zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości, poprawę stanu środowiska, rozwój turystyki, rozbudowę infrastruktury, ułatwienie dostępu do usług oraz podniesienie jakości życia na terenach wiejskich.

Środki Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) przeznaczone dla Polski dostępne są w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).

Z puli środków finansowych funduszy europejskich, przeznaczonych na rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny w Polsce, zgodnie z celami i priorytetami określonymi w **Narodowej Strategii Spójności (NSS) na lata 2007-2013** (dot. polityki spójności), w **Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich (KPS) na lata 2007-2013** (dot. Wspólnej Polityki Rolnej) oraz w **Strategii Rozwoju Rybołówstwa (SRR) na lata 2007-2013** (dot. Wspólnej Polityki Rybołówstwa) uwalniane są więc konkretne kwoty, przeznaczone na dotacje do inwestycji realizowanych w wybranych sektorach gospodarki, regionów i społeczeństwa, na poziomie krajowym i regionalno-lokalnym.

Program **Infrastruktura i Środowisko** ma na celu poprawę atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Głównym celem programu **Innowacyjna Gospodarka** jest z kolei rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez zwiększanie innowacyjności przedsiębiorstw, wzrost konkurencyjności polskiej nauki zwiększanie roli nauki w rozwoju gospodarczym, zwiększanie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku

międzynarodowym, tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy, wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

Celem strategicznym programu **Kapitał Ludzki** jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym. Program ten ma na celu wzrost poziomu zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa oraz zwiększanie spójności społecznej i terytorialnej.

Wszystkie programy poza RPO i POKL (komponent regionalny) są zarządzane na poziomie kraju przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Regionalne Programy Operacyjne są jedynymi programami w całości zarządzanymi przez poszczególne regiony i stanowią przykład znaczącej decentralizacji zarządzania procesami rozwojowymi.

Regionalny Program Operacyjny ma bowiem na celu identyfikowanie potrzeb i problemów na jak najniższym szczeblu i realizację projektów związanych z infrastrukturą drogową i kolejową, ze zdrowiem, edukacją, rozwojem miast, turystyką, społeczeństwem informacyjnym, promocją regionu.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich jest programem stworzonym do zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich pod kątem takich kierunków priorytetowych, jak: poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich, poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, wdrażanie strategii rozwoju, współpracy i aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich.

Łączna suma środków zaangażowanych w realizację Narodowej Strategii Spójności wyniesie około 85,6 mld euro. Z tytułu realizacji NSS średniorocznie (do roku 2015) będzie wydatkowane około 9,5 mld euro, co odpowiada około 5% produktu krajowego brutto.

Z tej sumy około 67,3 mld euro będzie pochodziło z budżetu UE, około 11,9 mld euro z krajowych środków publicznych oraz około 6,4 mld euro od podmiotów prywatnych.

Szczegółowy podział funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych kształtuje się w następujący sposób:

1. POIS – około 42% całości środków (27,9 mld euro);
2. 16 RPO – około 25,6% całości środków (16,6 mld euro);
3. POKL – około 14,4% całości środków (9,7 mld euro);
4. POIG – około 12,8% całości środków (8,3 mld euro);
5. Program Rozwój Polski Wschodniej – około 3,4% całości środków (2,3 mld euro);
6. Program Pomoc Techniczna – około 0,8% całości środków (0,5 mld euro);
7. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – około 1,0% całości środków (0,7 mld euro).

2. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Dokument opracowano na podstawie danych wygenerowanych z Krajowego Systemu Informatycznego (KSI SIMIK 07-13), gromadzącego i przetwarzającego dane dotyczące programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej według stanu na dzień 31 grudnia 2012r. W systemie gromadzone są informacje o projektach współfinansowanych z funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny) oraz z Funduszu Spójności.

Zaprojektowany algorytm przeliczania oparty jest na miejscach realizacji zarejestrowanych we wnioskach o dofinansowanie i umowach o dofinansowanie - działa tylko przy poprawnie zdefiniowanych w (KSI SIMIK 07-13) miejscach realizacji. W związku z tym, że nigdzie w KSI nie zostało zaprojektowane sztywne przypisanie konkretnych wartości do konkretnych miejsc realizacji, prezentowane dane należy traktować jako przybliżone, wyliczane w jeden ustalony sposób:

- Województwa mają udziały proporcjonalne w ramach projektu: udział województwa = kwota projektu dzielona przez liczbę województw;
- Powiaty mają udziały proporcjonalne, ale w ramach swojego województwa: udział powiatu = kwota udziału województwa dzielona przez liczbę powiatów w ramach danego województwa;
- Gminy mają udziały proporcjonalne, ale w ramach swojego powiatu: udział gminy = kwota udziału powiatu dzielona przez gminę w ramach danego powiatu.

Właśnie największe problemy stanowiło ustalenie szczegółowej lokalizacji projektu. Pełna nazwa projektu nie wystarczała niejednokrotnie do szybkiego umiejscowienia go, a z punktu widzenia poszczególnych instytucji zajmujących się rozdzielaniem środków finansowych, ważniejsze jest określenie adresu beneficjenta niż miejsca realizacji samego projektu. Nie można było również czasami wykorzystać zbyt ogólnych danych dotyczących projektów realizowanych dla całego kraju.

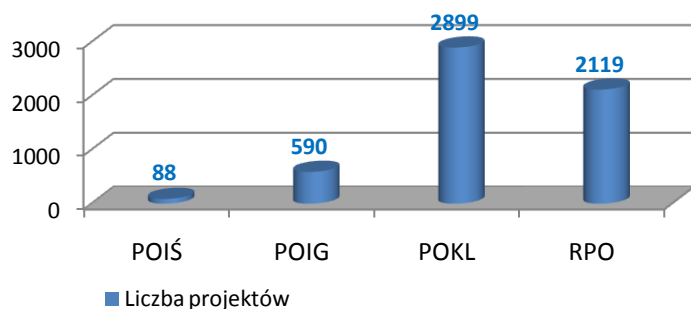
Informacje dotyczące liczby projektów wyliczono w oparciu o unikalne numery zawartych umów.

Dane dotyczące funduszu rolnego pozyskano z Departamentu Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie jak i jej Oddziału Regionalnego w Łodzi.

3. PROGRAMY OPERACYJNE REALIZOWANE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Według stanu na koniec grudnia 2012 roku na terenie województwa łódzkiego zarejestrowano **5 696** projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

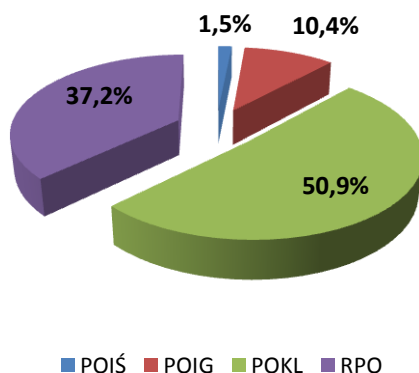
Wykres 1. Liczba projektów współfinansowanych z funduszy UE w ramach poszczególnych programów



Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę udział poszczególnych programów w ogólnej liczbie projektów zarejestrowanych na pierwszej pozycji znajduje się Program Operacyjny Kapitał Ludzki z 2 899 projektami, które stanowią 50,9 % ogółu projektów w województwie. Najmniej projektów (88 stanowiących 1,5 % ogółu) realizowanych jest w ramach POIŚ.

Wykres 2. Udział poszczególnych programów w ogólnej liczbie projektów

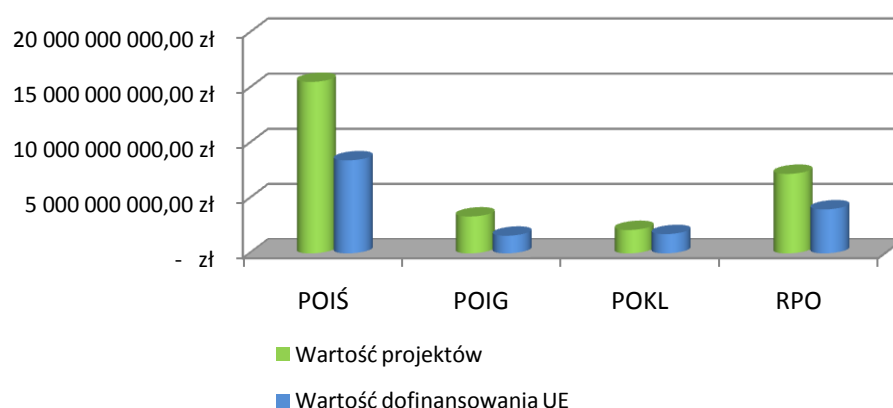


Źródło: Opracowanie własne

Wymienione projekty pod względem przestrzennym dzielą się na trzy kategorie: projekty realizowane na terenie całego województwa, projekty realizowane na pewnym fragmencie województwa, niemożliwym np.: ze względów rozliczeń finansowych lub zasięgu obszaru oddziaływania do przełożenia jednoznacznie na podstawowe jednostki administracyjne (gminy) oraz na terenie jednej lub kilku, możliwych do określenia gmin.

Wartość wszystkich zarejestrowanych w regionie projektów wynosi ogółem 28,2 mld zł.

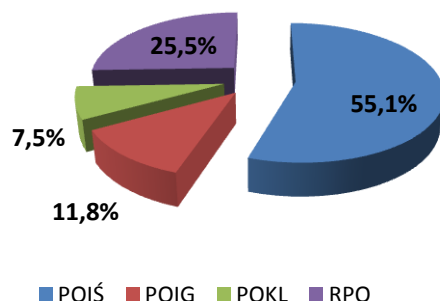
Wykres 3. Wartość projektów i ich dofinansowania z UE w poszczególnych programach



Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę udział poszczególnych programów w ogólnej wartości wszystkich projektów, można stwierdzić, iż w ramach POIS realizowane są projekty o wartości 15 mld zł (55 % ogółu wartości), natomiast w POKL o wartości ponad siedmiokrotnie mniejszej 2,1 mld zł (7,5 % ogółu wartości).

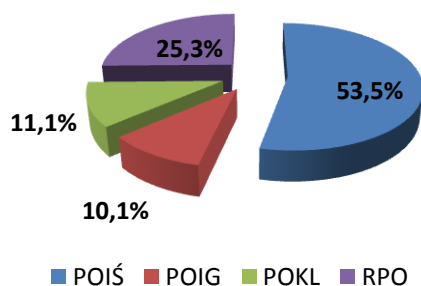
Wykres 4. Udział poszczególnych programów w ogólnej wartości projektów



Źródło: Opracowanie własne

Zakładana na koniec grudnia 2012 r. wartość dofinansowania projektów z UE wyniesie 15,8 mld zł. Największe dofinansowanie przewidywane jest dla projektów przyjętych w ramach PO Infrastruktura i Środowisko (ponad 8,4 mld zł, stanowiących 53,5 % ogółu przyznanych dotacji) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego (prawie 4 mld zł, stanowiące 25,3 % ogółu przyznanych dotacji), najmniejsze dla projektów realizowanych w ramach PO Kapitał Ludzki (ponad 1,7 mld zł tj. 11 % dotacji).

Wykres 5. Udział poszczególnych programów w ogólnym dofinansowaniu UE



Źródło: Opracowanie własne

Dokonując analizy projektów w ujęciu wartościowym wyłoniono inwestycje najdroższe wywodzące się z POIŚ, związane w większości z budową i modernizacją sieci drogowej i kolejowej.

Najdroższy to projekt kluczowy o wartości 5 395,8 mln zł dotyczący budowy drogi ekspresowej S8 na odcinku węzeł Walichnowy-Łódź A1.

Kolejne miejsca zajmują :

- Rozbudowa DK8 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Piotrków Trybunalski - Rawa Mazowiecka (1 975mln zł);
- Budowa autostrady A-1, odcinek Toruń-Stryków (1 799 mln zł);
- Modernizacja linii kolejowej Warszawa – Łódź, etap II, Lot A - odcinek Warszawa Zachodnia - Miedniewice - Skierniewice (1 108 mln zł);
- Budowa drogi ekspresowej S8, odcinek Syców - Kępno - Wieruszów – Walichnowy (685 mln);
- Zachodnia obwodnica Łodzi w ciągu drogi ekspresowej S-14 wraz z obwodnicą Pabianic, odcinek obwodnica Pabianic (578 mln zł);
- Przebudowa drogi S-8 Piotrków Trybunalski - Warszawa na odcinku Rawa Mazowiecka - Radziejowice.(421 mln zł);
- Budowa Instalacji Odsiarczania Spalin w PGE Elektrownia Bełchatów S.A. (413 mln zł);
- Budowa systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej (403 mln zł).

Wśród projektów otrzymujących wsparcie w ramach POKL, nie ma projektów o tak wysokich wartościach. Dla porównania największa wartość projektu zarejestrowanego w POKL nie przekracza 54 mln zł.

Analizując wydatki unijne na poziomie powiatów można zauważyć, że największe dofinansowanie UE ogółem uzyskał powiat łódzki grodzki (2 954 mln zł) dystansując prawie trzykrotnie powiat pabianicki (1 039 mln zł). Kolejne miejsca zajęły powiaty: rawski, wieruszowski, i skierniewicki. Najmniejsze dofinansowanie UE ogółem otrzymał powiat skierniewicki grodzki (89 mln zł), a także powiaty: brzeziński, łęczycki, pajęczański.

Przeliczając pozyskane z funduszy unijnych środki na jednego mieszkańca można stwierdzić, że najlepiej wypada pod tym względem powiat skierniewicki (20,3 tys zł), a kolejne miejsca zajmują powiaty: wieruszowski (18,5 tys zł), rawski (16,1 tys zł), łaski (12,6 tys zł) i łódzki wschodni (10,1 tys zł). Wszystkie pozostałe powiaty regionu łódzkiego uzyskały dofinansowanie z funduszy UE per capita poniżej 10 tys zł. Najmniej środków w przeliczeniu na jednego mieszkańca uzyskał powiat skierniewicki grodzki (1,8 tys zł), a następnie powiaty: radomszczański, opoczyński, łęczycki i pączęwski.

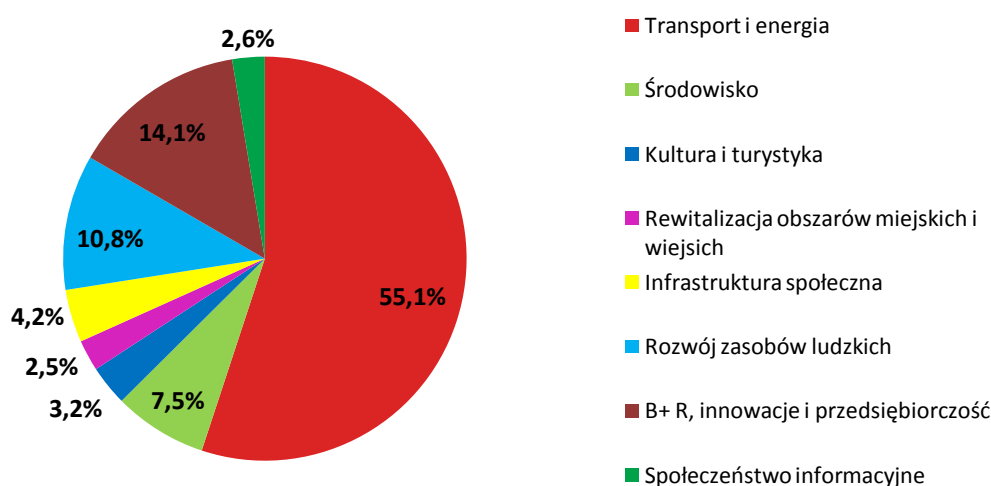
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie powiatowym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż w zestawieniu nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu wojewódzkim

Analizę wartości ogółem dofinansowania UE według powiatów przedstawiono na mapie nr 1

Analizując strukturę dofinansowania UE na poszczególne obszary, należy stwierdzić, że według stanu na koniec grudnia 2012 r. w województwie łódzkim dominowały wydatki na transport i energię (55,1 %). Udział pozostałych obszarów w strukturze wydatkowania środków UE wygląda następująco:

- Środowisko (7,5 %)
- Kultura i turystyka (3,2 %)
- Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich (2,5 %)
- Infrastruktura społeczna (4,2 %)
- Rozwój zasobów ludzkich (10,8 %)
- B+ R, innowacje i przedsiębiorczość (14,1%)
- Społeczeństwo informacyjne (2,6 %)

Wykres 6. Struktura dofinansowania UE wg obszarów tematycznych w województwie łódzkim



Źródło: Opracowanie własne

W strukturze wsparcia środkami UE w niemal wszystkich powiatach (za wyjątkiem bełchatowskiego, łódzkiego grodzkiego, opoczyńskiego, radomszczańskiego, i skierniewickiego grodzkiego) przeważają wydatki na transport i energię. Najwyższy udział ponad 80 % w obszarze „transport i energia” mają powiaty: rawski , skierniewicki, wieluński, wieruszowski i zduńskowolski. Wśród powiatów o relatywnie najniższym dofinansowaniu UE na transport, znajdują się powiaty : skierniewicki grodzki (8 %) i bełchatowski (14 %).

Drugim pod względem wielkości obszarem wsparcia jest „B+ R, innowacje i przedsiębiorczość”. Wydatki na ten obszar przekraczają w ogólnej strukturze wydatków 30 % w powiatach łódzkim grodzkim (31 %), radomszczańskim (43 %), a największy udział mają w powiecie skierniewickim grodzkim (51 %). Stosunkowo najmniejszy odsetek wsparcia UE w wymienionym obszarze uzyskały powiaty: piotrkowski grodzki i skierniewicki (po 2 %).

Na rozwój „zasobów ludzkich” najwięcej środków wydatkowanych jest w powiecie łęczyckim (19 %), brzezińskim (16 %), radomszczańskim (15 %), zaś najmniej w powiatach: piotrkowskim grodzkim i wieruszowskim (po 2 %).

W obszarze wsparcia „środowisko” największe środki UE uzyskał powiat opoczyński (44 %), piotrkowski grodzki (28 %), i pajęczański (27 %), zaś najmniej sieradzki i zduńskowolski (po 2 %).

Obszar „infrastruktura społeczna” uzyskuje relatywnie największe dofinansowanie UE w powiecie łódzkim grodzkim (15 %), a najmniejsze poniżej 1 % w powiatach: pabianickim, piotrkowskim, łaskim.

W obszarze „kultura i turystyka” największe dofinansowanie w strukturze ogólnej otrzymuje powiat poddębicki (24 %), natomiast wsparcie środkami UE poniżej 1 % powiaty; pabianicki, piotrkowski.

Obszar „społeczeństwo informacyjne” uzyskuje największe wsparcie UE w powiecie bełchatowskim (19 %), a najmniejsze poniżej 1 % w powiatach: skierniewickim grodzkim, rawskim.

W obszarze wsparcia „rewitalizacja obszarów miejskich, i wiejskich” największe relatywnie dofinansowanie otrzymał powiat skierniewicki grodzki (16 %), zaś najmniejsze poniżej 1 % powiat kutnowski.

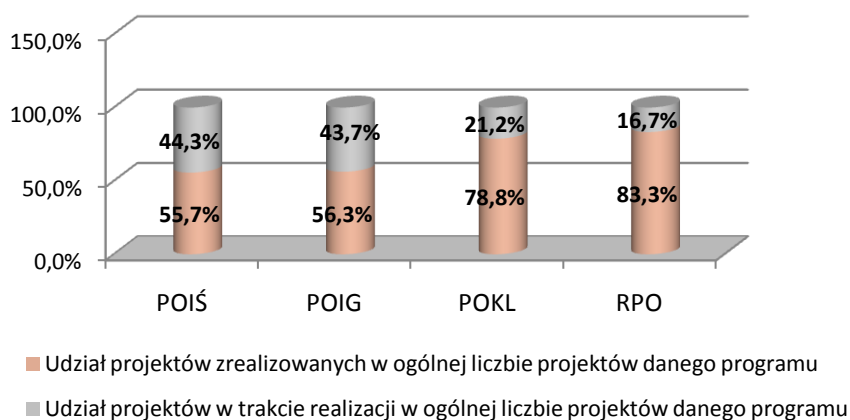
Dane dotyczące przyznanego wsparcia na obszary tematyczne w układzie powiatowym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż w zestawieniu nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu wojewódzkim

Strukturę dofinansowania UE wg obszarów tematycznych, w powiatach regionu łódzkiego, przedstawiono na mapie nr 2

Według stanu na koniec grudnia 2012 roku w ramach wszystkich czterech programów zrealizowano (przyjęto datę zrealizowania inwestycji wg bazy SIMIK) łącznie 4 429 projektów co stanowi 78 %

ogółu liczby projektów zarejestrowanych. Najwięcej projektów (ponad 83 %) zrealizowano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego oraz w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki (ponad 78 %).

Wykres 7. Udział projektów zrealizowanych w ogólnej liczbie projektów danego programu



Źródło: Opracowanie własne

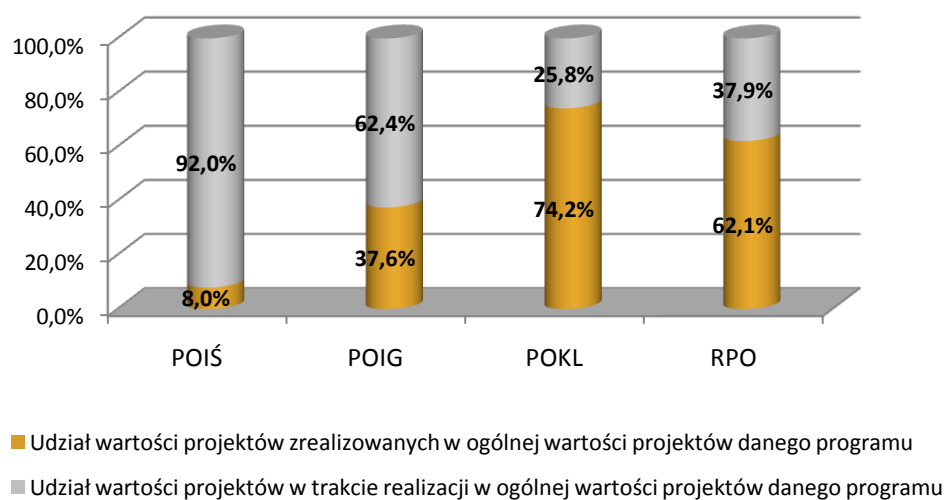
Wartość wszystkich projektów zrealizowanych do końca 2012 r. wynosi niewiele ponad 8,5 mld zł, co stanowi około 30,3 % ogólnej wartości projektów przewidywanych do realizacji w województwie łódzkim.

Największą ogólną wartość osiągnęły zrealizowane projekty RPO Wł (ponad 4,4 mld zł), co stanowi 62,1 % ogółu wartości projektów przewidzianych do realizacji w ramach tego programu. Natomiast wartość projektów zrealizowanych w pozostałych programach była zdecydowanie niższa i wyniosła POIŚ (ponad 1,2 mld zł) – 8 % udział w ogólnej wartości projektów programu

POIG (ponad 1,2 mld zł) - 37,6 % udział w ogólnej wartości projektów programu

POKL (ponad 1,5 mld zł) – 74,2 % udział w ogólnej wartości programu

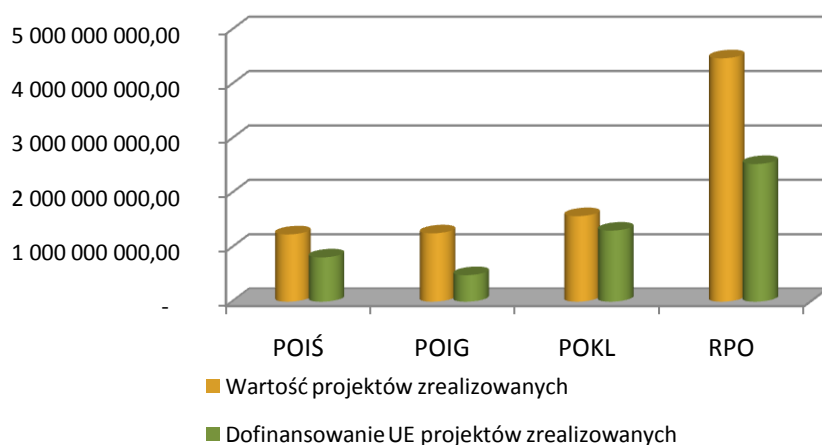
Wykres 8. Udział wartości projektów zrealizowanych w ogólnej wartości projektów danego programu



Źródło: Opracowanie własne

W przypadku projektów zrealizowanych zaangażowanie po stronie środków UE zamyka się kwotą ogólną ponad 5,1 mld zł. W rozbiu na poszczególne programy wygląda to następująco: POIŚ – ponad 813 mln zł, POIG – ponad 487 mln zł, POKL – ponad 1,3 mld zł, RPO – ponad 2,5 mld zł.

Wykres 9. Wartość projektów zrealizowanych i ich dofinansowania z UE

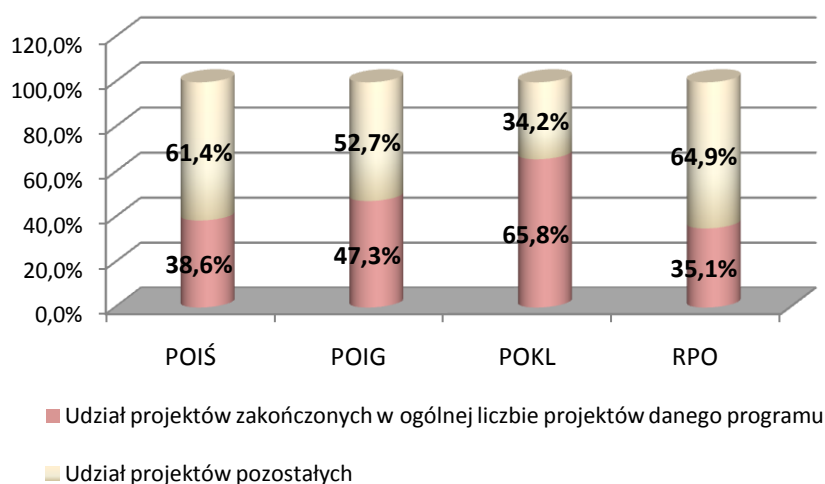


Źródło: Opracowanie własne

Spośród wszystkich 5 696 projektów wdrażanych na terenie województwa łódzkiego do końca grudnia 2012 roku, zakończonych i rozliczonych zostało 2 965 projektów, czyli około 52% ogółu projektów.

Najwięcej projektów zakończono w ramach POKL – 1908 (65,8%) a najmniejszą liczbę – 34 w POIŚ (38,6 %)

Wykres 10. Udział projektów zakończonych w ogólnej liczbie danego programu

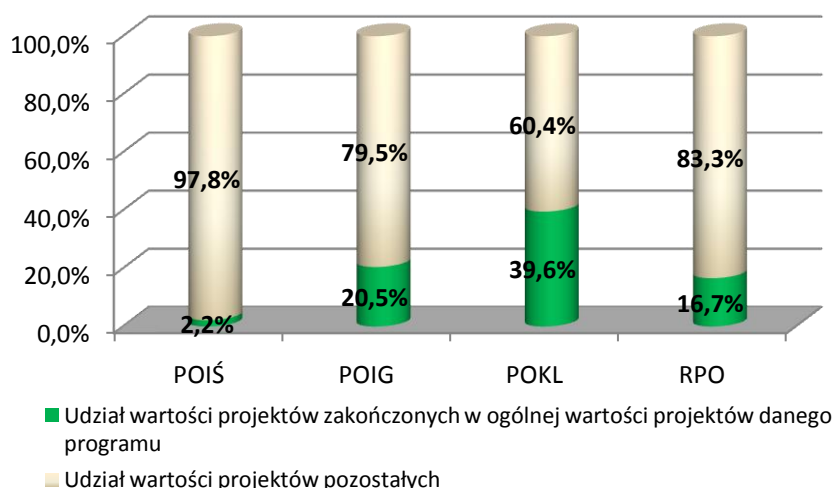


Źródło: Opracowanie własne

Wartość wszystkich projektów zakończonych wynosi ponad 3 mld zł – co stanowi 11 % ogółu wartości wszystkich projektów. W poszczególnych programach operacyjnych poziom wartości zakończonych projektów w stosunku do wartości ogółem jest zróżnicowany i wynosi:

POIŚ – 2,2 %, POIG – 20,5 %, POKL – 39,6 %, RPO – 16,7 %. Największą ogólną wartość osiągnęły projekty zakończone w Regionalnym Programie Operacyjnym – 1,2 mld zł, najmniejszą zaś około 337 mln zł w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko.

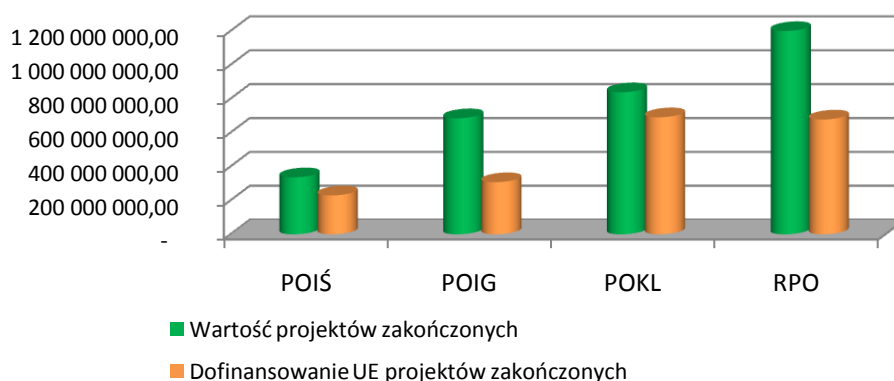
Wykres 11. Udział wartości projektów zakończonych w ogólnej wartości projektów danego programu



Źródło: Opracowanie własne

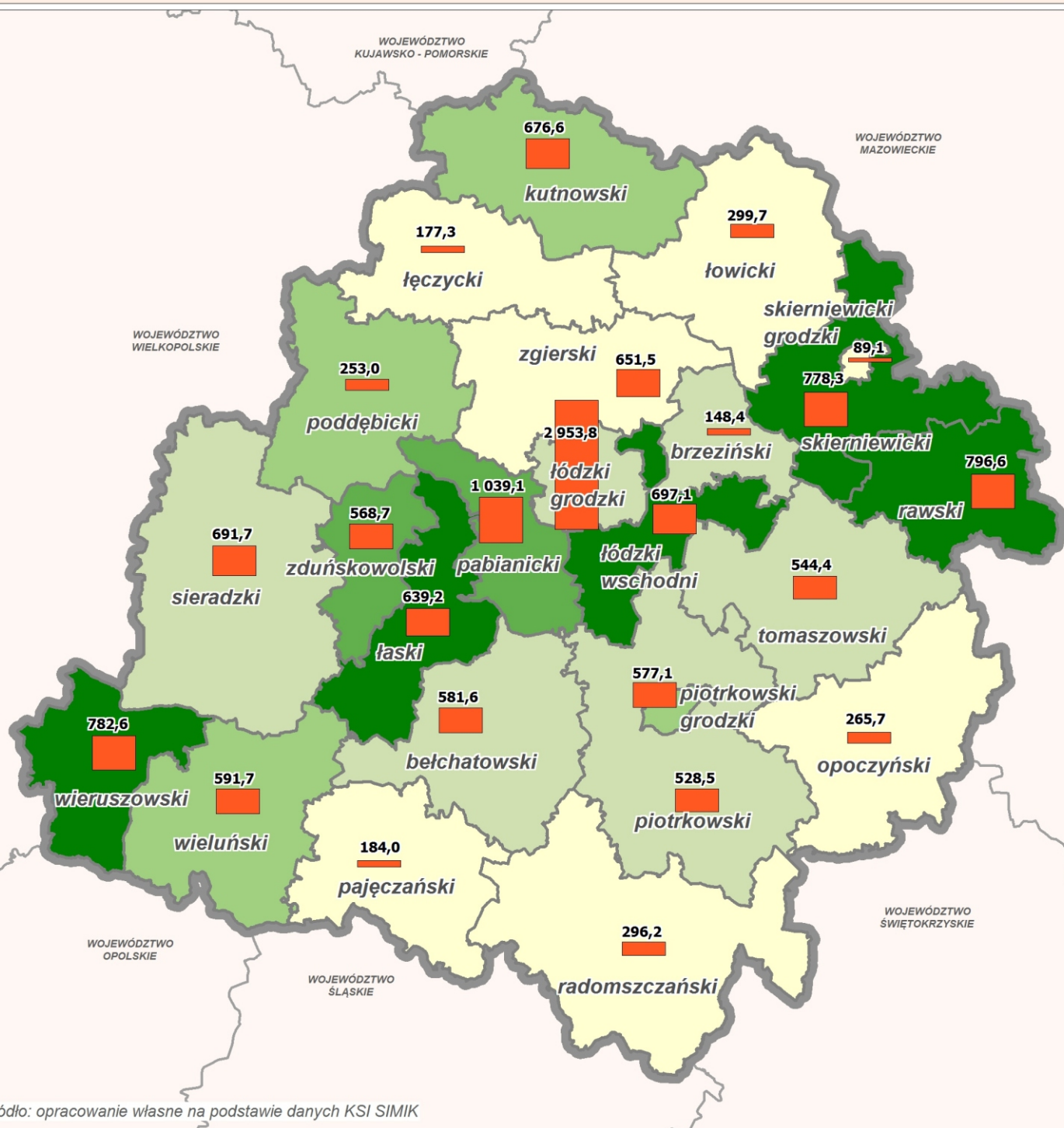
W przypadku projektów zakończonych i rozliczonych dofinansowanie UE zamyka się kwotą ogólną około 1,9 mld zł co stanowi 12 % całości dofinansowania. W rozbiciu na poszczególne programy wygląda to następująco: POIŚ – około 230 mln zł, POIG – około 308 mln zł, POKL – około 691 mln zł, RPO – około 678 mln zł.

Wykres 12. Wartość projektów zakończonych i ich dofinansowania z UE



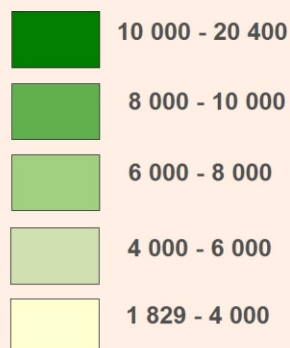
Źródło: Opracowanie własne

Do omawianej grupy projektów zakończonych zaliczają się projekty o niższej wartości i krótszym okresie realizacji. Największą ilość projektów zakończonych odnotowano w POKL. Niski poziom realizacji w POIŚ podyktowany jest obecnością w programie najdroższych inwestycji infrastrukturalnych głównie drogowych i kolejowych o długim okresie realizacji.



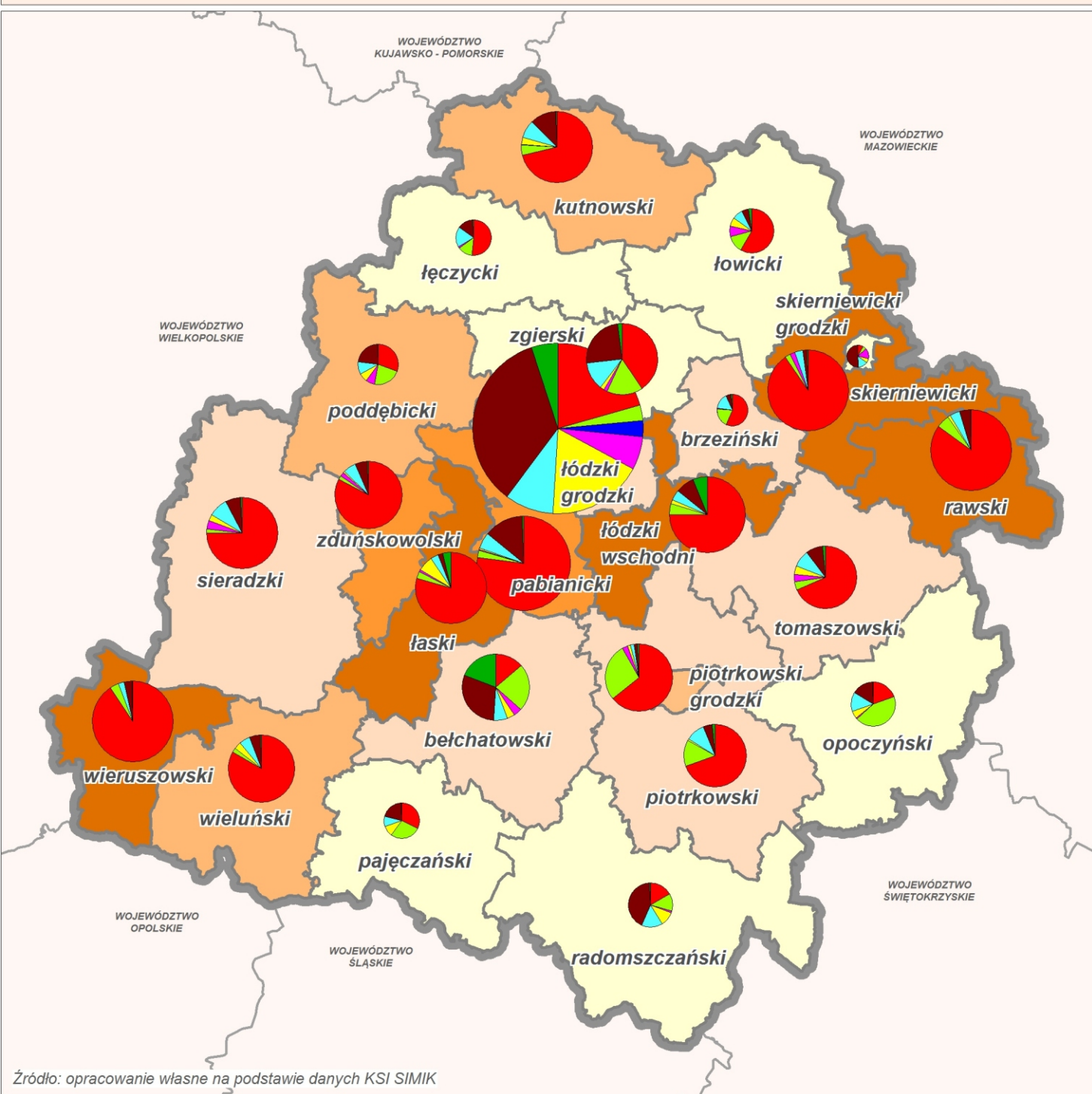
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KSI SIMIK

Dofinansowanie per capita w PLN



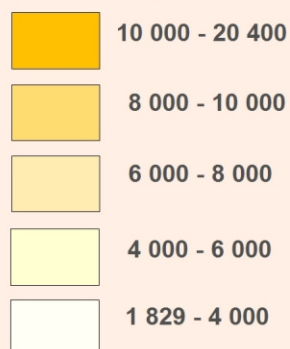
Dofinansowanie ogółem w mln PLN



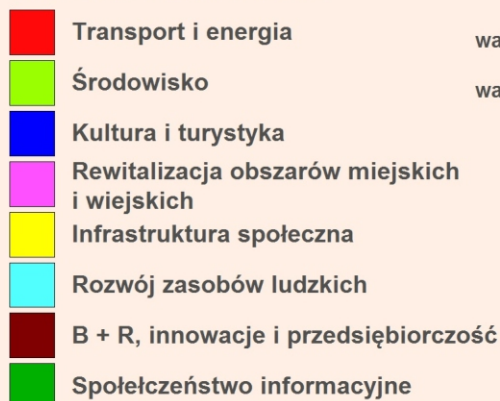


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KSI SIMIK

Wartość dofinansowania per capita w PLN

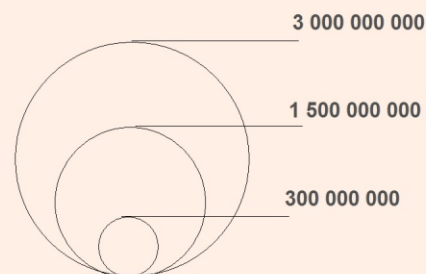


Struktura dofinansowania UE wg obszarów tematycznych



wartość max. - 2 953 754 106,7 (łódzki grodzki)

wartość min. - 89 081 879,3 (skierniewicki grodzki)



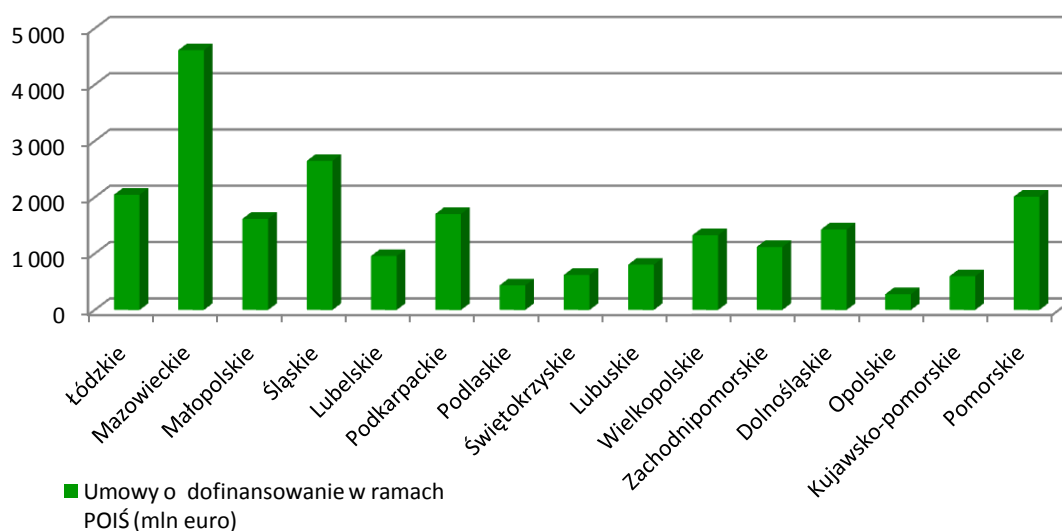
3.1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

W ramach **PO Infrastruktura i Środowisko** w województwie łódzkim realizowane są projekty należące do I, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII i XV priorytetu. Są to:

- I – gospodarka wodno-ściekowa;
- IV – przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
- V – ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych;
- VI – drogowa i lotnicza sieć TEN -T;
- VII – transport przyjazny środowisku;
- VIII – bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe;
- IX – infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna;
- X – bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii;
- XI – kultura i dziedzictwo kulturowe;
- XII – bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia;
- XIII – infrastruktura szkolnictwa wyższego;
- XV – pomoc techniczna

Analizując proces kontraktacji POIS na poziomie poszczególnych regionów, mając na uwadze wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom w ramach podpisanych umów to województwo łódzkie plasuje się pod tym względem na 3 miejscu w kraju, tuż za województwami mazowieckim (4 614 mln euro) i śląskim (2 648 mln euro). Wartość dofinansowania dla województwa łódzkiego projektów, dla których podpisano umowy realizacyjne wynosiła 2 047 mln euro.

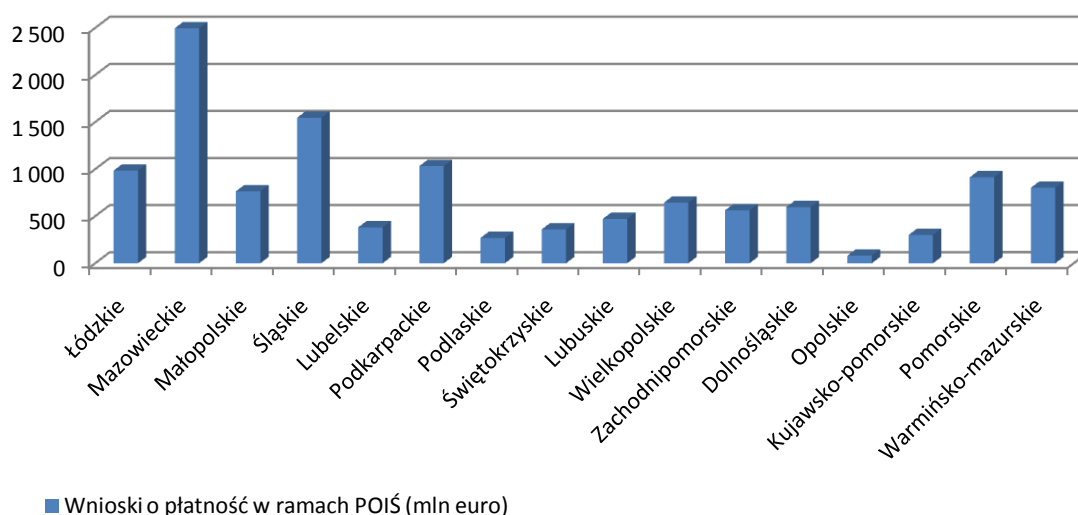
Wykres 13. Wartość dofinansowania UE wg województw



Źródło: Sprawozdanie roczne z realizacji POIS 2012 r.

Dokonując analizy wydatkowania środków na podstawie złożonych wniosków o płatność na poziomie poszczególnych regionów należy zauważyć, że proces ten przebiega analogicznie jak w przypadku kontraktacji, nadal liderami pozostaje woj. mazowieckie i śląskie a dodatkowo na 3 miejsce przesunęło się woj. podkarpackie. Województwo łódzkie z kwotą 984 mln euro jest na 4. miejscu w Polsce.

Wykres 14. Wydatkowanie środków UE wg województw

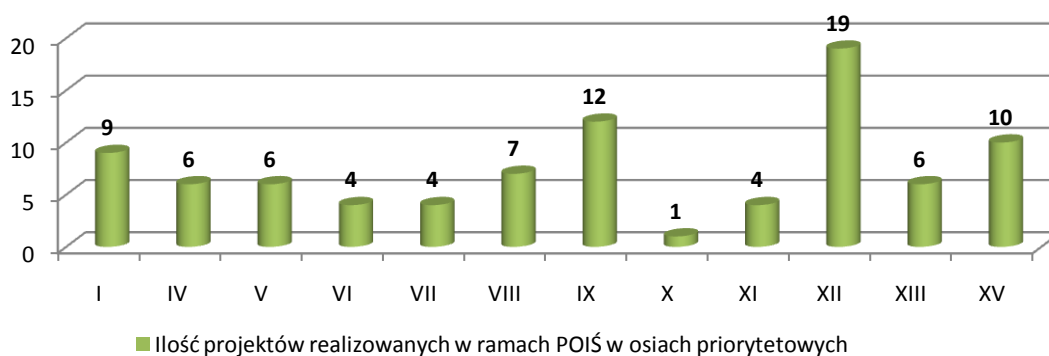


Źródło: Sprawozdanie roczne z realizacji POIS 2012 r.

Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż w zestawieniu nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym, dodatkowo w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Łączna ilość projektów realizowanych w województwie w ramach POIS w latach 2007-2012, wg stanu na koniec grudnia 2012 wynosiła **88**.

Wykres 15. Ilość projektów realizowanych w ramach POIS



Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej projektów (19) realizowanych jest w ramach priorytetu XII, w tym przeważają projekty związane z rozwojem systemu ratownictwa medycznego (11), na drugim miejscu są inwestycje w infrastrukturę energetyczną przyjazną środowisku i efektywność energetyczną (12). Najmniej, bo 1 projekt realizowany jest w ramach priorytetu X – Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii, w działaniu - budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niegazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji.

W ramach POIS 3 projekty obejmują oddziaływaniem całe terytorium województwa, a są to projekty związane z priorytetami: V - ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych (Czynna ochrona cisa pospolitego na wybranych obszarach Natura 2000 w Polsce), VIII – Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe (Bezpieczne Centrum - doposażenie jednostek organizacyjnych PSP w ciężkie pojazdy i sprzęt specjalistyczny do ratownictwa technicznego na drogach), XV - Pomoc techniczna (RPD sektora środowisko - projekty WIOŚ Łodzi). Pozostałe 84 projekty obejmują różne części województwa. Jeden projekt związany z budową Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej będzie realizowany na terenie kilku powiatów i swym zasięgiem obejmie powiaty: brzeziński, kutnowski, łaski, łęczycki, łowicki, łódzki grodzki, łódzki wschodni, pabianicki, sieradzki, zduńskowolski i zgierski. Projekt pt. „Ograniczenie strat energii poprzez wymianę transformatorów SN/nn w PGE Dystrybucja S.A. O/Łódź – Teren” dotowany z Priorytetu IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku o wartości 18,5 mln zł (dofinansowanie UE 8,45 mln zł) jest przykładem projektu o ogromnym oddziaływaniu, gdyż jego realizację przewidziano na terenie aż 123 gmin i miast województwa.

Najwięcej projektów realizowanych jest w Łodzi (29), a następnie w Bełchatowie i Piotrkowie Trybunalskim oraz gminie Rawa Mazowiecka (po 6) i mieście Tomaszowie Mazowieckim (5). Ponadto WIOŚ w Łodzi zawarł umowy na 10 projektów w ramach priorytetu XV - Pomoc Techniczna,

W ramach POIS realizowano projekty na terenie 148 gmin województwa. Przyjmując założenie lokalizacyjne projektów można wyróżnić w sumie 251 lokalizacji.

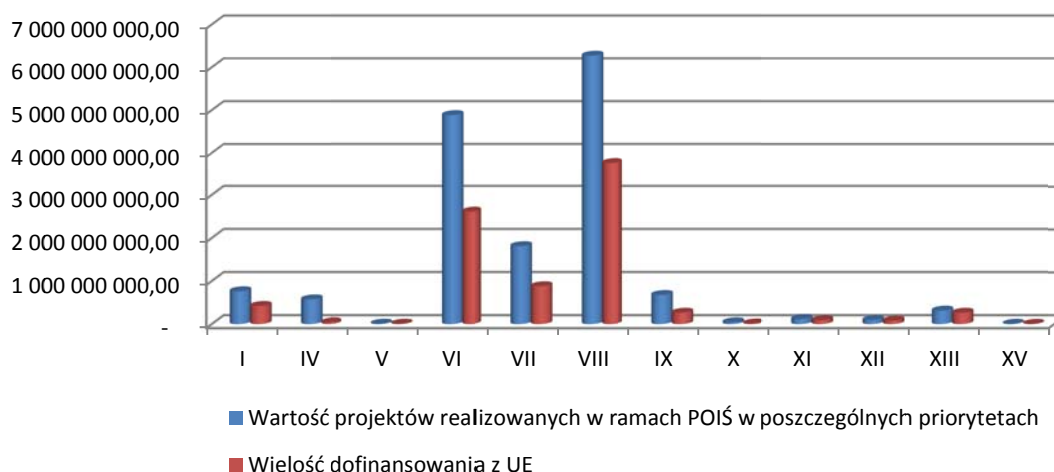
Rozmieszczenie przestrzenne ilości projektów POIS realizowanych w województwie łódzkim przedstawiono na mapie nr 3.

Koszty realizacji projektów przyjętych w ramach POIS wyniosą na terenie województwa łódzkiego **15 538 591 017,10** zł. Będą one dofinansowywane z budżetu UE w prawie 54,2 % - wielkość zakładanych dotacji z Unii wyniesie **8 430 073 849,62** zł.

Najwyższą ogólną wartość będą miały projekty realizowane w m. Łodzi (ponad 1 175 mln zł), Piotrkowie Trybunalskim (prawie 800 mln zł), gminie Sokolniki (ponad 740 mln zł), Rawa Mazowiecka i Skierniewice (ponad 620 mln zł), m. Skierniewice (ponad 500 mln zł), gminie Dobroń i Pabianice (blisko 500 mln zł).

Rozmieszczenie przestrzenne wartości realizowanych projektów POIŚ w województwie łódzkim przedstawiono na mapie nr 4.

Wykres 16. Wartości realizowanych projektów w ramach POIŚ



Źródło: Opracowanie własne

W omawianym programie operacyjnym najdroższy jest projekt o wartości 5 395,8 mln zł realizowany w ramach priorytetu VIII Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe dotyczy budowy drogi ekspresowej S8 na odcinku węzeł Walichnowy-Łódź A1. Dwa kolejne miejsca zajmują realizowane w ramach priorytetu VI Drogowa i lotnicza sieć TEN-T: projekt rozbudowa drogi krajowej na odcinku Piotrków Trybunalski-Rawa Mazowiecka o wartości 1 975,2 mln zł oraz projekt o wartości 1 799,9 mln zł - budowa autostrady A1 odcinek Toruń-Stryków. Na 4. miejscu znajduje się projekt realizowany w ramach priorytetu VII (projekt związany z rozwojem transportu kolejowego o wartości 1 107,7 mln zł - modernizacja linii kolejowej Warszaw-Łódź – etap II).

Rozmieszczenie przestrzenne gmin, na terenie których realizowane są najdroższe projekty POIŚ przedstawiono na mapie nr 5.

Projekty POIŚ realizowane są w 16 miastach województwa łódzkiego. W większości miast (9) projekty te wiążą się z najwyżej jedną lub dwoma osiami priorytetowymi. Najczęściej pojawia się oś I „Gospodarka wodno-ściekowa”. Tylko w 6 miastach realizowane są projekty z kilku osi priorytetowych (Łódź, Bełchatów, Piotrków Trybunalski, Sieradz, Tomaszów Mazowiecki i Zduńska Wola). W Łodzi realizowane są projekty w ramach aż 8 osi priorytetowych, wliczając również oś XV Pomoc Techniczna. Ich wartość (ponad 1 175 mln zł) znacznie przekracza wartości projektów z innych miast. W pozostałych 15 miastach najczęściej dofinansowywane są projekty w ramach osi XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia.

Strukturę wartości projektów POIŚ w miastach wg osi priorytetowych przedstawiono na mapie nr 6.

Rozmieszczenie przestrzenne dofinansowania do projektów POIŚ realizowanych w województwie łódzkim przedstawiono na mapie nr 7.

W ramach POIŚ, wg stanu na koniec grudnia 2012 roku, przewidywana realizacja projektów dotyczyła 49 przedsięwzięć o łącznej wartości ponad 1 236 mln zł, zaś dofinansowanie UE to kwota ponad 813 mln zł. Spośród tej puli najwięcej zrealizowanych projektów – 18 dotyczyło priorytetu XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia. Pozostałe 31 projektów związane było z priorytetami: XV Pomoc techniczna – 8, IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna- 7, V Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych – 5. IV Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska– 4, i VIII Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe – 4, XIII Infrastruktura szkolnictwa wyższego-2, XI Kultura i dziedzictwo kulturowe -1





Zakończenie realizacji projektu zwińczone pozytywnym wynikiem obligatoryjnej kontroli IZ lub IP jest warunkiem przekazania beneficjentowi płatności końcowej, wówczas takie przedsięwzięcie uważa się za zakończone i rozliczone finansowo. Na koniec okresu sprawozdawczego 2012 r. wg tak przyjętego założenia zakończono realizację 34 projektów. Wartość ogółem zakończonych projektów to 336,6 mln zł, dofinansowanie unijne to kwota 229,7 mln zł. Najwięcej projektów (16) zostało zakończonych w sektorze zdrowia - Priorytet XII, a dotacja UE miała wartość 50,8 mln zł. Dwa zakończone projekty z sektora infrastruktury szkolnictwa wyższego - Priorytet XIII otrzymały najwyższą kwotę dotacji (108,7 mln zł) spośród wszystkich zakończonych i rozliczonych finansowo projektów.

Załączniki tabelaryczne nr 1 i nr 2 – tabela 1 bilansują projekty POIŚ według osi i działań, wskazując projekty o największej wartości.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KSI SIMIK

Liczba projektów realizowanych w gminach

(1)		29
(14)		3 - 6
(130)		1 - 2
(32)		0

() - Liczba gmin



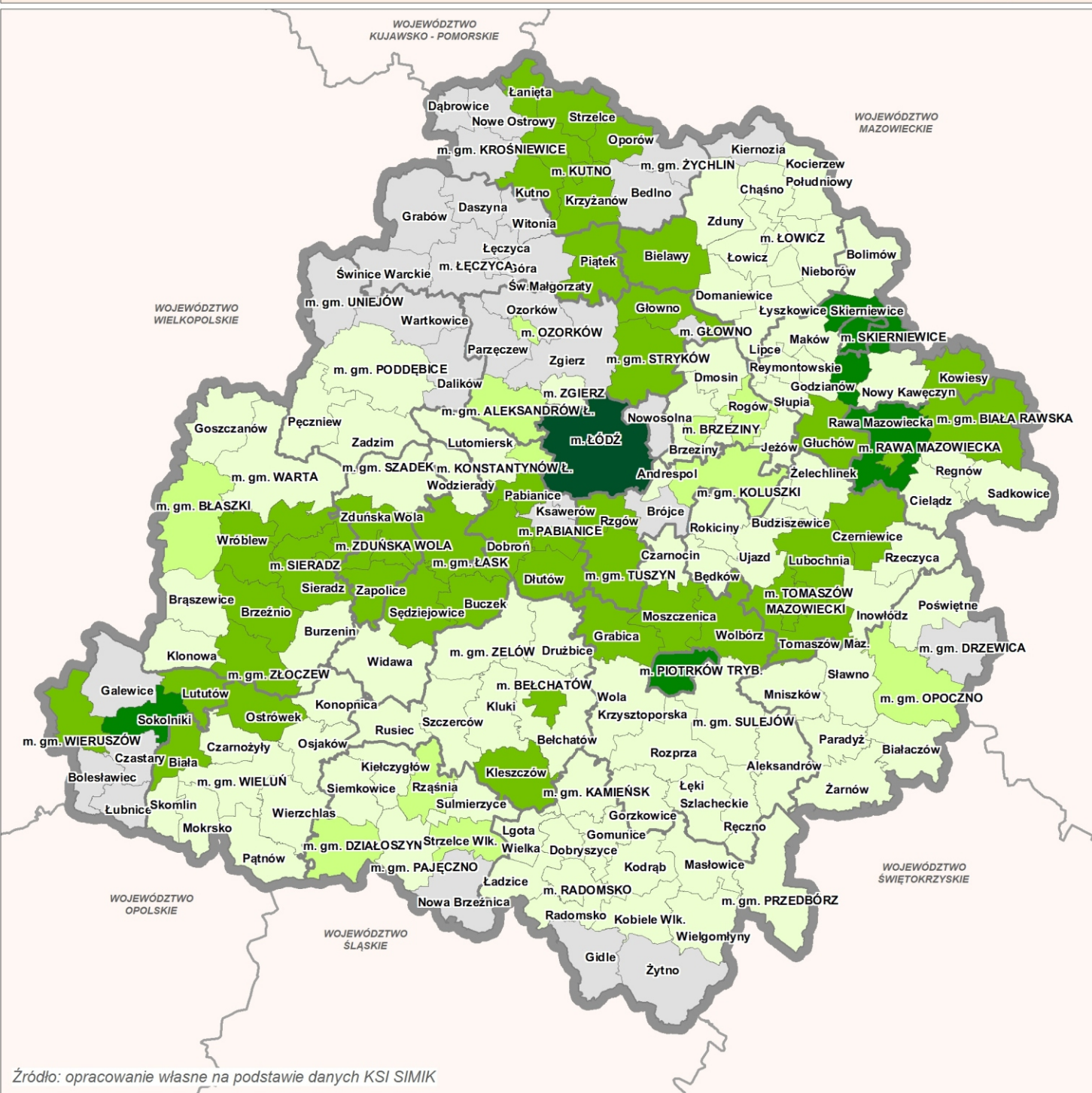
Projekt realizowany w kilku powiatach



Projekt realizowany w różnych gminach na terenie całego województwa



Projekty realizowane w całym województwie z podaną liczbą projektów

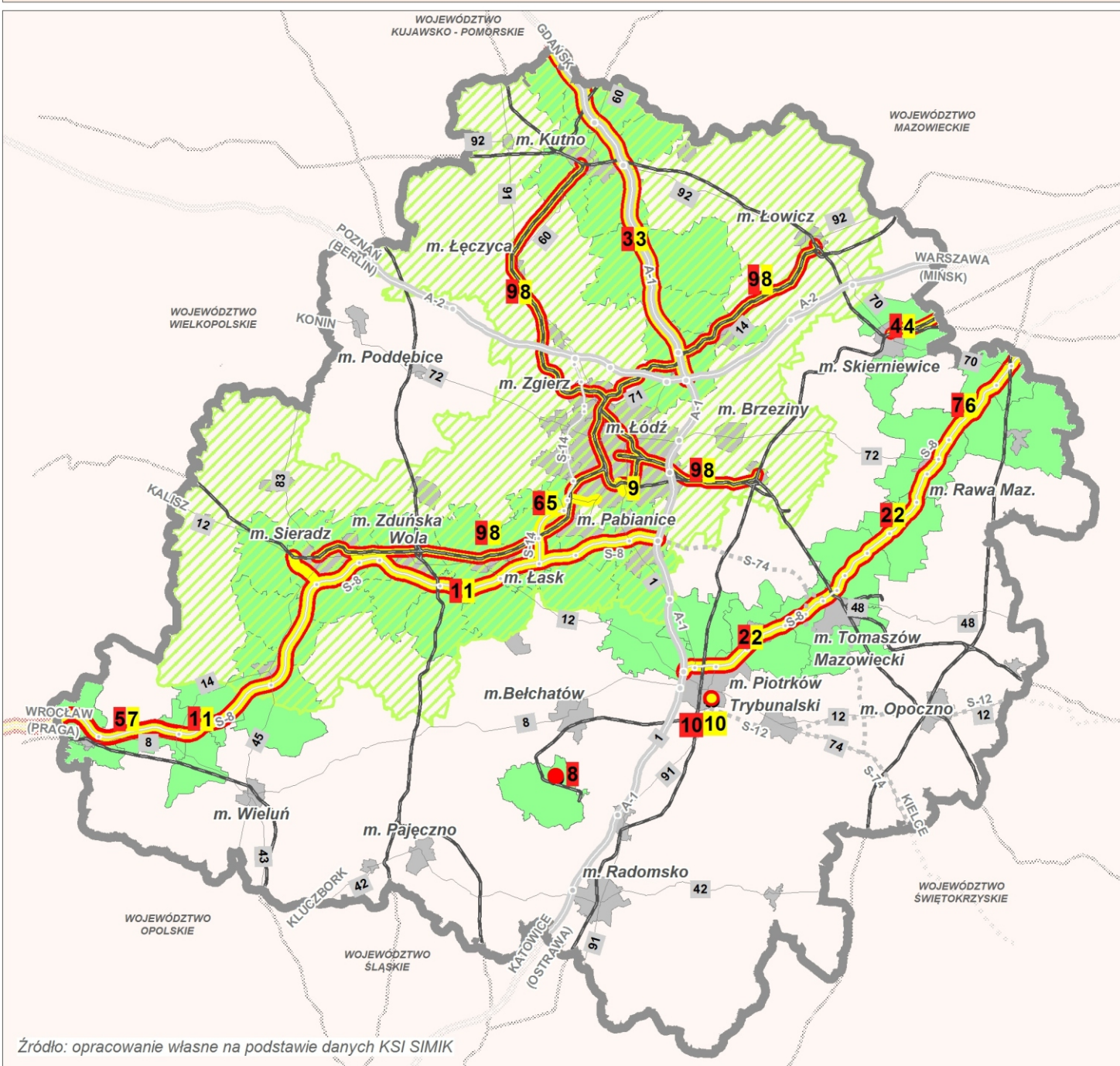


Wartości projektów realizowanych w gminach w mln PLN *

(1)	1 176 (m. Łódź)	(11)	10 - 100
(5)	500 - 1 000	(85)	poniżej 10
(43)	100 - 500	(32)	0

() liczba gmin

* z wyłączeniem projektów, dla których niemożliwy jest podział wartości w ujęciu gminnym



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KSI SIMIK

Projekty o największej wartości oraz wartości dofinansowania UE

gminy, na terenie których realizowane są w ramach POIS projekty o największej wartości

powiaty, na terenie których realizowane są w ramach POIS projekty o największej wartości

10 projektów o największej wartości

10 projektów o największej wartości dofinansowania UE

- 11** Budowa drogi ekspresowej S8 na odcinku węzeł Walichnowy – Łódź (A1)
- 22** Rozbudowa DK8 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Piotrków Trybunalski - Rawa Maz.
- 33** Budowa autostrady A-1, odcinek Toruń-Stryków
- 44** Modernizacja linii kolejowej Warszawa – Łódź, etap II, Lot A - odcinek Warszawa Zachodnia - Miedniewice (Skierniewice)
- 57** Budowa drogi ekspresowej S8, odcinek Syców - Kępno - Wieruszów - Walichnowy
- 65** Zachodnia obwodnica Łodzi w ciągu dr. eksp. S-14 wraz z obwodnicą Pabianic, odc. obwodnica Pabianic

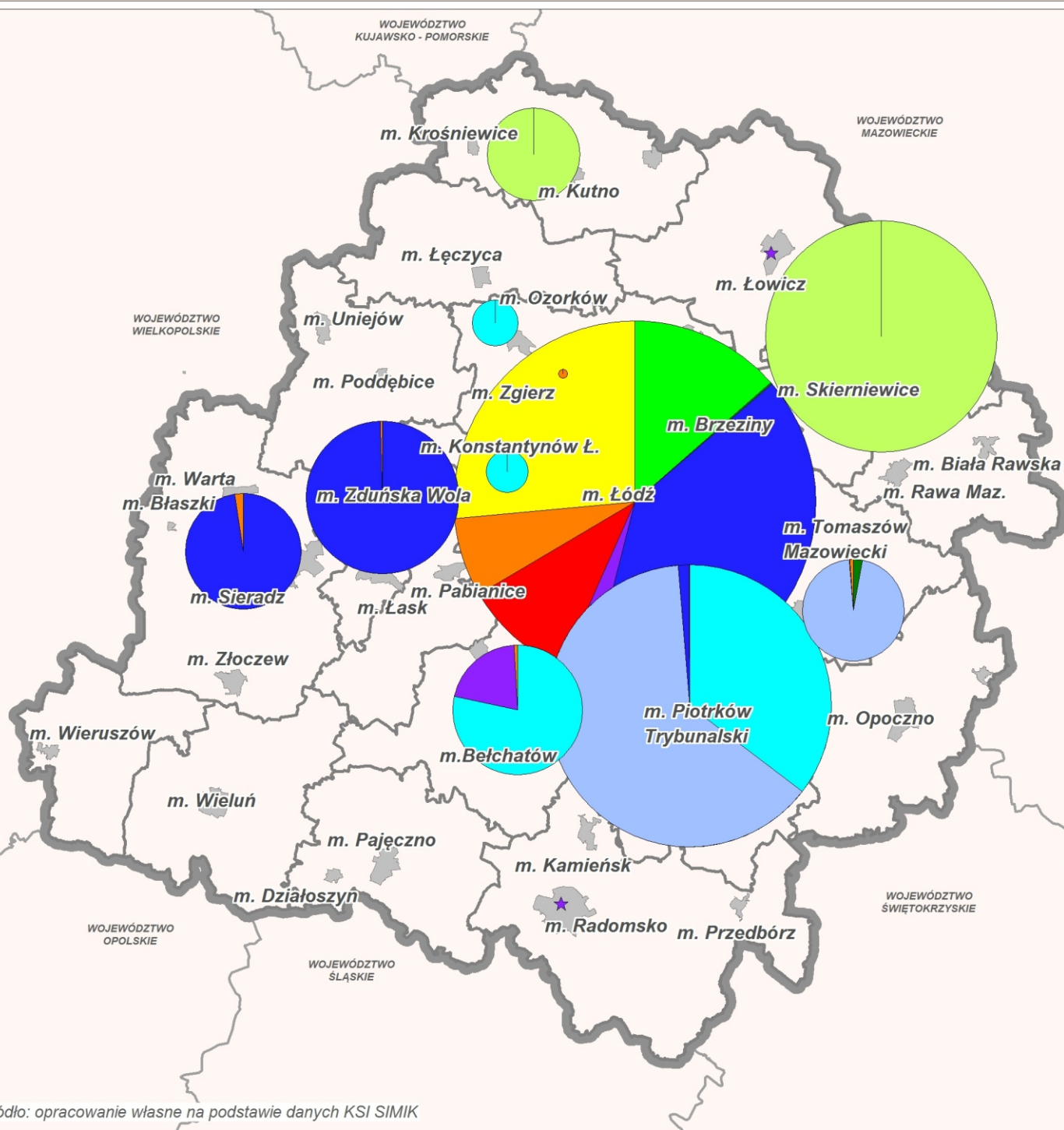
76 Przebudowa drogi S-8 Piotrków Trybunalski - Warszawa na odcinku Rawa Mazowiecka - Radziejowice.

8 Budowa Instalacji Odsiarczania Spalin w PGE Elektrownia Bełchatów S.A.

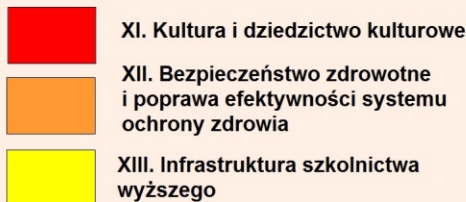
98 Budowa systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej

1010 Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim

9 Budowa drogi krajowej nr 1 "Trasa Górna" na odcinku od Al. Jana Pawła II do ul. Rzgowskiej, etap II, odcinek Poradna - Pabianicka

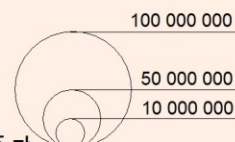


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KSI SIMIK



wartość max:
m. Łódź - 1 175 580 078,2 zł

wartość min:
m. Łowicz, m. Radomsko - 150 085,5 zł
oznaczona ☆



Załącznik nr 1 – Tabela 1

Liczba projektów i ich wartości według priorytetów i działań POIS 2007 - 2013

Priorytet	Działanie	Ilość	Wartość w PLN	Dofinansowanie w PLN	% udział dofinansowania w wartości projektu
I. Gospodarka wodno-ściekowa	1.1 Gospodarka wodno - ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM	9	760 685 952,24	418 942 992,54	55,1
IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	4.1 Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego	3	29 580,54	12 040,01	40,7
IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	4.3 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT)	1	6 542 494,00	1 574 010,90	24,1
IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	4.5 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza	2	565 674 517,70	40 000 000,00	7,1
V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	5.1 Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej	3	4 028 366,11	3 381 661,69	83,9
V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	5.4 Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej	3	4 303 103,99	3 608 411,99	83,9
VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T	6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T	4	4 880 901 645,79	2 612 254 847,83	53,5
VII. Transport przyjazny środowisku	7.1 Rozwój transportu kolejowego	2	1 295 750 127,04	651 366 861,32	50,3
VII. Transport przyjazny środowisku	7.3 Transport miejski w obszarach metropolitalnych	1	403 100 520,00	193 180 160,00	47,9
VII. Transport przyjazny środowisku	7.4 Rozwój transportu intermodalnego	1	108 897 666,15	32 657 352,21	30,0
VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	8.1 Bezpieczeństwo ruchu drogowego	2	14 769 816,00	11 804 814,99	79,9
VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	8.2 Drogi krajowe poza siecią TEN-T	3	6 231 860 530,20	3 736 427 511,84	60,0
VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	8.4 Bezpieczeństwo i ochrona transportu lotniczego	2	22 181 688,99	15 072 400,58	67,9
IX. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna	9.2 Efektywna dystrybucja energii	4	88 763 479,27	47 969 275,26	54,0
IX. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna	9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	1	4 954 341,78	4 106 678,27	82,9
IX. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna	9.4 Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych	7	580 709 718,43	210 164 007,03	36,2
X. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii	10.2 Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji	1	39 742 082,28	14 027 783,51	35,3
XI. Kultura i dziedzictwo kulturowe	11.3 Rozwój infrastruktury szkolnictwa artystycznego	4	115 725 940,35	89 374 461,66	77,2
XII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia	12.1. Rozwój systemu ratownictwa medycznego	11	24 125 813,30	20 393 143,67	84,5
XII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia	12.2. Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym	8	68 580 540,14	58 175 920,98	84,8
XIII. Infrastruktura szkolnictwa wyższego	13.1. Infrastruktura szkolnictwa wyższego	6	311 121 984,35	261 587 587,70	84,1
XV. Pomoc techniczna	15.1 Sprawne zarządzanie programem	5	5 818 558,51	3 717 758,19	63,9
XV. Pomoc techniczna	15.2 Informacja i promocja	5	322 549,96	274 167,46	85,0
		88	15 538 591 017,10	8 430 073 849,62	54,3

 - największa liczba projektów lub projekty o największej wartości

 - najmniejsza liczba projektów lub projekty o najmniejszej wartości

Źródło: opracowanie własne

Załącznik nr 2 – Tabela 1

Projekty o największej wartości realizowane w ramach **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013**

Lp	Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu (PLN)	Wartość dofinansowania z UE (PLN)	% udział dofinansowania w wartości projektu	Lokalizacja	Priorytet	Działanie
1	Budowa drogi ekspresowej S8 na odcinku węzeł Walichnowy – Łódź (A1)	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	5 395 800 000,00	3 100 000 000,00	57,5%	Buczek, Łask, Sędziejowice, Rzgów, Tuszyń, Dłutów, Dobroń, Pabianice, Brzeźno, Sieradz, m. Sieradz, Wróblew, Złoczew, Biała, Ostrówek, Lututów, Sokolniki, Zapolice, Zduńska Wola, m. Zduńska Wola	VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	8.2 Drogi krajowe poza siecią TEN-T
2	Rozbudowa DK8 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Piotrków Trybunalski - Rawa Mazowiecka	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	1 975 218 490,61	1 424 488 319,45	72,1%	m. Piotrków Trybunalski, Grabica, Moszczenica, Wolbórz, Rawa Mazowiecka, m. Rawa Mazowiecka, Czerniewice, Lubochnia, Tomaszów Mazowiecki, m. Tomaszów Mazowiecki	VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T	6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T
3	Budowa autostrady A-1, odcinek Toruń-Stryków	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	1 799 913 765,34	643 222 071,10	35,7%	Łanięta, Strzelce, Kutno, Oporów, Krzyżanów, Piątek, Bielawy, Głowno, Stryków	VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T	6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T
4	Modernizacja linii kolejowej Warszawa – Łódź, etap II, Lot A - odcinek Warszawa Zachodnia - Miedniewice (Skierniewice)	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	1 107 666 965,61	544 440 560,22	49,2%	Skierniewice, m. Skierniewice	VII. Transport przyjazny środowisku	7.1 Rozwój transportu kolejowego
5	Budowa drogi ekspresowej S8, odcinek Syców - Kępno - Wieruszów - Walichnowy	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	685 375 000,00	250 000 000,00	36,5%	Wieruszów, Sokolniki	VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T	6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T
6	Zachodnia obwodnica Łodzi w ciągu dr. eksp. S-14 wraz z obwodnicą Pabianic, odc.obwodnica Pabianic	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	578 335 389,00	443 408 843,54	76,7%	m. Łódź, Pabianice, Dobroń	VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	8.2 Drogi krajowe poza siecią TEN-T
7	Przebudowa drogi S-8 Piotrków Trybunalski - Warszawa na odcinku Rawa Mazowiecka - Radziejowice.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	420 394 389,84	294 544 457,28	70,1%	m. Rawa Mazowiecka, Rawa Mazowiecka, Biała Rawska, Kowiesy	VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T	6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T
8	Budowa Instalacji Odsiarczania Spalin w PGE Elektrownia Bełchatów S.A.	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna Spółka Akcyjna	412 916 135,10	20 000 000,00	4,8%	Kleszczów	IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	4.5 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza
9	Budowa systemu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej	Łódzka Kolej Aglomeracyjna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	403 100 520,00	193 180 160,00	47,9%	powiaty: brzeziński, kutnowski, łaski, łęczycki, łowicki, łódzki wschodni, łódzki grodzki, pabianicki, sieradzki, zduńskowski, zgierski	VII. Transport przyjazny środowisku	7.3 Transport miejski w obszarach metropolitalnych
10	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim	Miasto Piotrków Trybunalski	275 761 801,15	159 454 682,40	57,8%	m. Piotrków Trybunalski	I. Gospodarka wodno-ściekowa	1.1 Gospodarka wodno - ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM

Źródło: - dane wygenerowane z bazy KSI SIMIK 07-13